

Buenos Aires

America Vera-Zavala

2015

Prolog

Jag älskar den här staden av hela mitt hjärta. Den är mitt andra hem i världen. Jag kan promenera omkring i Buenos Aires i timmar, åka buss, sitta på caféer, gå på museum och jag vill aldrig åka härifrån, även om vissa saker kan irritera mig till döds, men det är liksom en del av romansen.

Jag kom hit i februari 2002, bara två månader efter att ekonomin hade brutit samman för jag ville studera den deltagande demokrati som hade vuxit fram i krisens spår. Jag skulle vara här i 10 dagar men jag blev kvar i månader. Det blev ett kapitel om Argentina i min bok "Deltagande demokrati" (Agora 2003) men sen dess har jag återvänt hit så ofta jag kunnat.

Jag bodde här med man och barn i åtta månader 2012 och nu våren 2015 är vi tillbaka för en sejour på fem månader med andra sonen. Det här är min guide till dom saker jag tycker om, en blandning av kända och okända ställen som jag önskar ni får uppleva.

Barrios - Stadsdelar

San Telmo

Det här är den mest romantiska stadsdelen i Buenos Aires som ligger i det lite fattigare syd. Rikast en gång i tiden men sen kom gula febern och alla med pengar drog norrut för bättre luft. Flanera mellan gamla hus och caféer alla dagar i veckan men speciellt söndag då det är antik marknad. Drick en cider på Plaza Dorrego. Promenera på huvudgatan La Defensa och gatorna runtomkring. Ät superklassiskt argentinsk kött på **La Brigada** (Estados Unidos 465) eller supertrendigt argentinsk på **Chochán**. (Piedras 672).

På kvällarna finns det flera tangoställen. Bland annat queertango på tisdagar på **Buenos Ayres club** (Peru 571). San Telmo sträcker sig ändå till Parque Lezama, en av de vackraste och äldsta parkerna i staden. I hörnet på Bar Britanico skrev författaren Ernesto Sabato delar av sitt mästerverk *Om Hjältar och Gravar* som också börjar på en parkbänk i Parque Lezama.

Boca

Åk till Boca, promenera på El Caminito, besök fotbollsstadion La Bombonera klädd i Sveriges färger, ät en utsökt menyfri lunch på **Don Carlos** som Don Carlos själv komponerar (Brandsen 699). Håll dig till det som är ämnat för turister. En del säger att det är farligt i La Boca andra inte, men det är fattigt. Det var det första område immigranterna kom till på 1800-talet med båt och det är fortfarande ett område där många fattiga immigranter bor.

Communityteaten Catalina Sur finns där och är alltid värd ett besök, liksom restaurangen **El Obrero** (Agustín R. Caffarena 64), en genuin parilla där locals blandas med ett kändisbesök då och då – Madonna har varit där. Eller se en konsert på nyöppna Usina del Arte.

Konstmuseet Proa är verkligen bra liksom museet där Bocas mest kände konstnär Quinquela Martín (en slags Albin Amelin) hade sitt hem och ateljé.

Montserrat, Microcentro, Congreso

Åk till Plaza de Mayo, se Casa Rosada där Evita stod på balkongen liksom alla andra presidenter i detta land och där Madres de Plaza de Mayo fortfarande går varje torsdag.

Promenera i Montserrat, och på Avenida de Mayo fram till Plaza Congreso och titta på de breda avenyerna och de imponerande byggnaderna. Missa inte Palacio Barolo, ett palats byggt med la Divina Comedia i åtanke, de har guidade visningar av huset och fantastisk utsikt.

Runt Obeliskens och upp på Avenida Corrientes ligger teaterområdet, Buenos Aires Broadway.

På Plaza San Martin finns Latinamerikas första och under många år högsta skyskrapa, Kavanagh, och utrikesministeriet som är en imponerande äldre byggnad. Nedanför Plaza San Martin ligger Retiro, tåg och busstation och bakom ligger Buenos Aires mest anrika slumområde, Villa 31 dit en promenad inte rekommenderas.

Villa Crespo

Det gamla judiska kvarteret Villa Crespo - där vi bor - har långsamt vuxit fram till stans mest intressanta matkvarter. Här finns alla klassiska argentinska smaker blandade med asiatiskt, judiskt, arabiskt och även Buenos Aires enda afrikanska restaurang.

Pastramimacka på judiska **La Crespo** (Thames 612), tapas och vermouth på **Esperanza de los** (Ascurra Aguirre 52), Afrikanska grytor på **El buen sabor** (Camargo 296), klassisk argentinsk parilla på **Don Zoilo** (Luis Viale 501), falafel på **Falafel one** (Aráoz 587), Fenomenal hemgjord pasta på **Salgado Alimentos** (Ramírez de Velasco 401).

Bästa caféet heter **Malvon** (Serrano 789) och en av världens bästa barer - enligt nån globetrottertidning - ligger också här bakom dörr utan skylt, **Bar Ocho7Ocho** (Thames 878).

Villa Crespo har också stans bästa puerta ceradas. Ett fenomen med restauranger som vuxit fram där man äter hemma hos människor ofta i mycket vackra hus.

Casa Felix colectivofelix.com/casa-felix-es är otroligt mysigt där man äter fisk och vegetariskt på vacker innergård. **Ilatina** ilatinabuenosaires.com är högklassig karibisk fine dining. Test båda och boka bord ett tag innan!

Närmast vårt hus ligger **Las Damas** (Charlone 202). En underbar hörnrestaurang där barnen alltid välkomnas mest och där entrañan med pure de calabaza - skirt steak med mosad pumpa - är gudomlig. Hälsa från oss!

Palermo

Palermo är ett stort område som är indelat i Palermo Viejo, Palermo Soho och Palermo Hollywood. Det gamla Palermo är parkerna, planetariet och den japanska trädgården som verkligen är värt ett besök (Zoologiska parken är inte värt ett besök).

Parkerna (Bosque de Palermo) är underbara på helgdagar. Fulla med folk som spelar fotboll och har picknick.

Till Soho ska du åka för att shoppa eller för att titta på folk som shoppar. Här finns också bästa yogastället **Valletierra** (Costa Rica 4562)

I Palermo finns den grill som ofta står som nr 1 över Buenos Aires bästa restauranger: **Don Julio** (Guatemala 4699). Här äter du en sagolik bife de chorizo och dricker en Malbec eller så provar du deras vacio, en ovanlig del av kon som är deras specialitet.

Palermo Hollywood är restaurangkvarteret som är fullproppat på kvällarna, och på Niceto Vega finns också många av stadens klubbar. Lagom tid för att gå ut är runt 3 på natten. Innan dess är det ofta trist.

Belgrano R

Till Belgrano R ska du åka om du vill titta på stadens största och mest imponerande hus. Här bodde många militärer under åren av straffrihet direkt efter juntans slut. Så här kunde du om du blivit torterad träffa på din torterare som lugnt gick runt i sitt kvarter men det var också här många av protesterna ägde rum innan amnestin avskaffades och militären började fängslas.

Att göra i Buenos Aires

Restauranger, caféer, barer – mina favoriter
Buenos Aires är en stad där man tycker om att äta och dricka och nya caféer, barer och restauranger dyker upp hela tiden. Förutom sedvanliga guideböcker har staden en egen guide som heter Bares notables.

Bästa och mest prisvärda peruanska restaurangen heter **Chan Chan** och ligger på Plaza Congreso (Hipólito Yrigoyen 1390).

Bästa pizzan hittar på du **El Cuartito** (Talcahuano 937) i närheten av Tribunales. Av de klassiska caféerna är **Las Violetas** (Av Rivadavia 3899) det vackraste och till myten tillhör att Madres de Plaza de Mayo brukade träffas där och prata kodspråk precis när det börjat organisera sig.

Museo Evita (Lafinur 2988) är inte världens bästa museum men huset och dess innegård är en mycket vacker plats för lunch. I Barracas kan du dricka och dansa tango på **Las Laurelas** (Av Gral Iriarte 2290).

Den bästa sushirestaurangen heter Nikkei som du hittar innanför den anspråkslösa dörren på Avenida Independencia 732 som är japanska föreningens adress. Det finns en mängd invandrarföreningar i Buenos Aires och i sina ibland väldigt tjusiga lokaler hade de först en restaurang som bara var till för att utspisa medlemmarna och sen har dom utvecklats till gastronomiska center. Finns också svenska och danska klubben om man av nån anledning saknar skandinavisk mat.

Mitt absoluta favorticafé i år är Hierbabuena bredvid **Parque Lezama** i San Telmo (Av Caseros 454). Riktigt god cappuccino är svår att hitta men på **Lab Palermo Hollywood** (Humboldt 1542) håller den världsklass. Min favoritbar är **Million** (Paraná 1048) som ligger i ett gammalt palats i Recoleta där stora stentrappan upp från trädgården blir proppfull efter midnatt.

Men det ställe som jag framför alla verkligen vill rekommendera heter **Urondo bar** (Beauchef 1204). Det är en restaurang som ligger lite off men det är alltid värt taxiresan dit. Döpt efter en av Argentinas främsta poeter Paco Urondo som försvann och mördades under diktaturen. Hans son startade restaurangen till hans ära och serverar argentinsk mat med inspiration från Asien och Europa.

Shopping

Människorna i Buenos Aires älskar att shoppa, ofta och mycket och intill sent på kvällen. De har rekordmånga röda dagar som de har utnämnt till barndagen, studentdagen, lärardagen etc etc etc och som alla är ursäkter för att köpa blommor och presenter.

Efter krisen 2001 kom det en boom med nya unga designers som gjorde kläder, skor och väskor och öppnade affärer i den då helt otrendiga stadsdelen Palermo kring Plaza Palermo Viejo. Sen exploderade det och Palermo Soho föddes med massa små butiker och numera också Nike och Adidas som också ville vara med i köpfesten.

Att gå runt på gatorna i Palermo Soho är ett måste, det finns pärlor att hitta, skor som är som konstverk **Chicco Ruiz**, (Thames 1780) ovanliga väskor **Humawaca** (El Salvador 4692) och vackert mönstrade klänningar **DAM**, (Honduras 4775).

En up and coming designer som nyligen öppnat sin affär är **Paula Ledesma** som gör häftiga formationer av stickat för alla väder (Av. Scalabrini Ortiz

1033.)

Vintageaffären **La Percalina** är en juvel. (Guardia Vieja 3566)

Fantastiska barnkläder hittar du på **Primera Huella** (Acevedo 592).

Outletområdet på Cordoba och Thames är inte värt ett besök men för att köpa skinnjackor så finns det en outletgata som är bra: Murillo. Ett ställe som samlar argentinsk design där jag köpt flera klänningar är annars **Autoria BS** nere i centro på **Suipacha 1025**.

Museer

Buenos Aires är Latinamerikas Paris med sina gigantiska avenyer och enorma museer. I Recoleta finns några av de främsta, Malba, Moderna Museet, Nationalmuseum, Centro Cultural Recoleta. Värt ett besök - framförallt för arkitekturen - är också Stadsbiblioteket (Biblioteca nacional) byggt på den plats där Juan och Evita Peron hade sin presidentvilla som efter Peron avsattes totalförstördes.

Åk också till det nya Moderna Museet i San Telmo som på lördagar har en fantastisk ateljé för barn.

Teater

Buenos Aires är en av världens mest teatertäta städer. Överallt finns det teatrar, små stora, för vuxna för barn, experimentellt, traditionellt, show. Deras stora teater är Teatro Colon som är en mycket imponerande byggnad, liksom Teatro Cervantes som ligger nära. Teatergatan heter Corrientes och dit åker man både för de stora showerna, och de mindre teatrarna som Teatro El Pueblo som ligger nära Obeliskens. Det finns spännande teatrar i nästan alla stadsdelar men runt Abasto finns det en koncentration av mindre och intressanta teatrar såsom El Xtranjero, La Carpinteria och andra. Timbre 4 är en annan känd scen som ligger i Boedo.

På www.alternativateatral.com hittar du allt för både barn och vuxna.

Barn

I Buenos Aires älskar man barn. Går du på en buss så får du sittplats om du bär på en bebis och du får gå före i kön på posten och på flygplatsen när du har små ungar med dig och du får alltid ett leende eller en vänlig kommentar på gatan eller på caféet. Självlärt får inte barn bete sig hur som helst och i det att folk är vänliga mot barn ingår också att de lägger sig i, kommenterar och korrigerar.

Det finns mycket bra barnteater och musik för barn.

En del restauranger och caféer har barnhörnor, och många fler har pennor eller leksaker för barnen att uppehålla sig med. Det finns många fina parker att leka i Parque Lezama, Parque Centenario, Parque los Andes och alla parker runt Zoo i Palermo.

Det finns i stort sett inga offentliga simbassänger utan de som finns är privata eller tillhör clubs, klubbar eller föreningar som man kan bli medlem i. För att bada går det att åka till El Tigre eller till stränderna i Uruguay som inte ligger så långt bort.

På Four Seasons hotell och Hilton Hotell kan man köpa pooldag för runt 500 pesos om man vill lyxa sig under en dag.

Att ta sig runt

Taxi är billigt och det finns få platser i staden där du inte kan sträcka ut handen och vinka in en taxi. De kör som galningar, kan sin stad och luras sällan. Bussar och tunnelbanor är packade på peak hours men bekväma att ta sig fram med på andra tider. Du kan köpa ett Subekort i kiosker eller på apotek och ladda det. Det kostar 3,25 för varje resa, t-bana kostar 4,50.

Buenos Aires borna har de senaste åren upptäckt cykeln, och den nyliberale borgmästaren Macri har ägnat stor möda åt att piffa upp parker och anlägga cykelvägar, mest i medelklassområdena och inte alls som Bogota där det verkligen inneburit en förändring. Men är du på besök går det alldeles utmärkt att hyra en cykel men inte glömma att cykelkunskapen är betydligt lägre än i exempelvis Stockholm.

Maila gunnerglidden@gmail.com som är en vän till oss som har spännande guidade cykelturer med olika inriktningar (graffiti, politik, historia, fotboll)....

Säkerhet

Buenos Aires är en relativt säker stad. Folk i alla åldrar går ut och äter middag sent, ett gäng äldre kvinnor kan sitta och äta glass på en av stans otaliga glassbarer klockan 01 på natten. Det finns områden som La Boca där myten om dess farlighet upprätthålls, och som med alla myter finns det både sanning och lögn. Turister kan bli av med väskor, datorer, lurade på falska sedlar av taxi-chaufförer, ofta med list och spring än med våld och rån. Använd sunt förnuft som är applicerbart i alla stora städer så kommer det gå bra.

Spår att följa i staden

Tortyr och diktatur

I Argentina är alla peronister, men vad peronismen egentligen står för är omöjligt att förstå. Det har varit en rad militärkupper under 1900-talet, och en del regeringar har tvingats avgå på grund av folkligt tryck som under El Corralito jul och nyår 2001.

Men den period då den brutalaste militärdiktaturen regerade var mellan 1976-1983. Under de här åren försvann över 30 000 människor och många fler torterades, våldtogs eller gick i exil. Militären menade att de var tvungna att föra ett smutsigt krig mot de subversiva vänsterrörelserna och hemliga tortyrcenter och läger upprättades över hela staden, fångar förlamades av giftsprutor och slängdes i Rio de la Plata. Barn föddes i lägren och kidnappades och

gavs bort till förmögna familjer.

I mitten av 80-talet föll militärregimen, dels på grund av folkliga protester men också efter den totala förnedringen på las Malvinas (Falklandsöarna) i kriget mot England som gjorde Thatcher så populär. De senaste åren av Kirchnerstyre - först med Nestor och sedan hans fru Cristina - har gjort mycket för att ställa de ansvariga för diktaturen inför rätta och för att skapa minnesplatser och kulturcenter rörande juntatiden.

ESMA Escuela Mecanica de la Armada, är numera kulturhus, museum och en plats för att minnas. De har bra guidade turer, även på engelska om man mailar några veckor i förväg. Det var hit Dagmar Hagelin fördes när hon kidnappades 1977.

Parque de la Memoria, är för att hedra minnet av de 30 000 som försvann och mördades och är en stor minnespark ute vid vattnet. Ett absolut måste när du besöker staden. Där ligger desutom ett tillhörande museum som ofta ställer ut Latinamerikas mest intressanta politiska konstnärer.

Evita

Evita är en av den moderna historiens mest intressanta politiska figurer, älskad intill vanvett av dom fattiga och enormt hatad av dom rika - i Recoleta sa överklassen "Viva Cancer" när hennes sjukdom blev känd.

En musikal finns om henne, många filmer och flera böcker varav **Santa Evita** är den absolut mest fascinerande. Evitamuseet ligger i ett av de hus som hennes stiftelse hade för mindre bemedlade kvinnor och barn. Det är en fin introduktion till hennes liv. Hennes gravplats på Recoleta-kyrkogården är väl värd ett besök, hela kyrkogården är vacker och intressant. Bläddra gärna i någon av de gigantiska fotoböckerna som finns om Evita i stadens bokaffärer.

Tango

Det finns en uppsjö av tangoklubbar milongas, tangolärare, tangoskor, tangokläder, tangoallt. Det går att ta privatlektioner, som är värt kostnaden. Före en del milongas så finns det introduktionskurser. Det finns några milongas som också har sin orkester El Afronte i San Telmo.

Den mest intressanta scenen tycker jag är queertango, det finns både lärare och klubbar.

På facebook hittar du en grupp som heter Espacio Tango Q där du hittar bra information.

Vi känner flera privatlärare så fråga gärna.

<http://caff.com.ar/>

Åker du till Buenos Aires missa då inte att se Orchestra Tipica Fernandez Fierro på sin hemmarena CAFF i Abasto.

Fotboll

Argentina är ett land av fotbollsfanatiker och Buenos Aires är mittpunkten. Varje helgs fylls arenorna i varje barrio av fans, småbarnsfamiljer och huliganer som älskar sitt lag och bästa sättet om man vill pröva sin spanska är att fråga lite om Messi med en taxichaufför och sen har du samtal tills du stiger av.

Trots att kvalitén på den argentinska ligan är rätt dålig - talangerna och stjärnorna säljs till Europa eller Kina - så är upplevelsen den absolut bästa i världen. På ståplatsläktaren sjunger och trummar fansen i 90-minuter nonstop. Dom fem största lagen - Boca Juniors, River Plate, San Lorenzo, Independiente och Racing - är sevärda allihop och har fantastiska arenor. Sakerhetsmässigt är El Monumental - arenan där Argentina vann VM-guld 1978 - bäst. Där spelar River Plate sina hemmamatcher på lördagar eller söndagar. Men ryktet om hur farligt det är att gå på argentinsk fotboll är starkt överdrivet. Den som vill kan betala svindyra pengar och åka med någon av alla turistfirmor som lotsar dig genom matcherna men det roligaste är egentligen att gå själv, köpa biljett en stund innan match vid arenan. Köp till "populares", ståplats, om du vill sjunga och hoppa. Där är det fest 3 timmar i sträck. Köp Platea om du vill sitta ner.

Den finaste lite mindre arenan tillhör Argentina juniors i kvarteren runt Villa Crespo. Där spelade Diego Armando Maradona och Juan Riquelme sina första professionella matcher och äntligen har laget nu nått högsta ligan igen. Den här arenan är perfekt för ett första besök, lite mindre, väldigt säkert och enkelt att köpa biljetter.

I Villa Crespo finns också Club Atletico Atlanta. Det är stadens judiska lag, eller "los bohemios" som dom kallas. Dom spelar i tredje divisionen och vill man ta med sig barn är detta en perfekt arena. Ligger nära corrientes, man köper biljett 10 minuter innan matchstart men stämningen är fantastisk och klubbkänslan enorm. Köp biljett till populares och lär dig denna ramsa så blir du inkluderad direkt.

*En el barrio Villa Crespo hay una banda,
una banda que te alienta a donde vas,
esta banda siempre está de la cabeza,
esta banda solo quiere festejar.
Y ahora voy, re borracho y re drogado voy con vos.
Sos la pasión, vamo' Atlanta ponga huevo y corazón.*

Innan matchen börjar kan ni äta på judiska restaurangen YEITE (humboldt 293) mitt emot arenan. Väldigt gott och mycket billigare än i Palermo eftersom detta är bortanför dom vanliga stråken.

Om du själv vill spela fotboll kan du signa upp på FCBAFA.com som har 10-15 matcher i veckan och spela med argentinare och turister och expats.

För bästa guiden, maila Chris Wander. Han har en liten och mycket billig verksamhet speciellt riktad mot groundhoppers (fotbollsturister). <https://www.facebook.com/WanderToursBa>

Avslutningsvis

Om den här guiden har varit till någon hjälp så får du gärna återgälda det genom att bidra till kooperativet La Vaca och MU.
<http://www.lavaca.org/mu/>

Det är en grupp journalister som ger ut en månadstidning som heter MU, och de har också ett café och träffpunkt på Hipolito Irigoyen 1440 nära Plaza Congreso. Det är landets bästa journalister som skriver om saker som få andra vågar skriva om. De är oberoende i ordets rätta bemärkelse och därför fattiga. Gå till MU och ät empanadas, köp deras tidning, uppmärksamma deras arbete på Facebook. En av deras fotografer har också varit med och startat fotokollektivet M.A.F.I.A. somosmafia.com.ar Kolla även in deras fantastiska arbete. Bilderna här kommer därifrån.

America Vera-Zavala

Litteraturtips

- Om Hjältar och Gravar av Ernesto Sabato
- Alefen av Jorge Luis Borges
- Mafalda den mest älskade av argentinas tecknade figurer

på engelska

- Santa Evita av Tomas Eloy Martinez och The Peron Novel av samma författare
- The authentic bars (guidebok) Gabriela Kogan

Filmtips

- Cronica de una fuega av Adrian Caetano
- El Aura och Nueve reinas av Fabián Bielinsky
- El Secreto de sus ojos av Juan José Campanella
- Infancia clandestina av Benjamín Ávila
- La historia Oficial av Luis Puenzo (vann Oscar för bästa utländska film 1985)
- Madres (dokumentär)
- Patagonia Rebelde av Héctor Olivera